

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på promemorian *Vissa undantag från bestämmelserna om karensavdrag*

Försäkringsfacket Forena har valt att lämna ett eget remissvar angående promemorian *Vissa undantag från bestämmelserna om karensavdrag* (A2020/09429). Forena har ungefär 14 500 medlemmar anställda i försäkringsbolag, närstående banker och försäkringsförmedlare. Forena är det fackförbund i Sverige som är specialiserat på försäkringsbranschen.

I promemorian *Vissa undantag från bestämmelserna om karensavdrag* föreslås det att om det finns särskilda skäl ska arbetsmarknadens parter i kollektivavtal kunna bestämma att det inte ska göras något karensavdrag för perioden den 1 augusti 2021 till och med den 31 januari 2023. Särskilda skäl föreligger om arbetstagare som omfattas av avtalet i sitt arbete typiskt sett möter personer som löper särskilt stor risk att bli allvarligt sjuka eller att existerande sjukdomstillstånd riskerar att förvärras om de skulle bli sjuka i en infektionssjukdom som covid-19.

Forena anser att det finns flera skäl att starkt ifrågasätta promemorians förslag till undantag för karensavdrag, bland annat följande:

- Om regeringen är övertygad om att slopat karensavdrag fortsättningsvis är en viktig åtgärd för att minska smittspridningen i en krissituation bör inte ansvaret hänskjutas till parterna med risk för att smittbegränsningsarbetet både förlorar i tempo och effektivitet. Särskilt inte om undantaget endast ska gälla under ett och ett halvt år.
- Alla anställda inom vård och omsorg skulle inte omfattas av de särskilda skälen för undantag för karensavdrag enligt kollektivavtal. Dels är det timanställda, en grupp som utgör 23 procent av de anställda inom äldreomsorgen enligt Coronakommissionen (SOU 2020:80, s. 101). Dels är det anställda på företag som saknar kollektivavtal. Enligt fackförbundet Kommunal kan andelen företag inom vård och omsorg som saknar kollektivavtal uppskattas till drygt 15 procent. Därmed skulle dessa två grupper av anställda ha sämre villkor, vilket kan leda till att de fortsätter att arbeta av ekonomiska skäl trots att de är eller kan befaras vara smittade av corona. Dessutom skulle sådana ojämlika villkor upplevas stötande både av anställda och allmänhet.
- Att skjuta över ansvaret för karensavdraget på parterna innebär också att kostnaden flyttas över från staten till kommuner och regioner. Enligt promemorian uppskattas kostnaden uppgå till 600 miljoner kronor per år, vilket ger en total kostnad på närmare en miljard kronor ifall undantaget gäller fram till januari 2023. Inget nämns i promemorian om att regeringen har för avsikt att kompensera dessa kostnader. Pengar som följaktligen måste tas av verksamheten och löneutrymmet. Det är inte rimligt mitt under en kris.

- Kännetecknande för statliga socialförsäkringar är att villkoren för avgifter, självrisker och ersättningar är lika för alla. Denna princip har hittills inte varit möjlig att påverka via kollektivavtal som ingås mellan fack och arbetsgivare. Kollektivavtal har istället använts för att komplettera socialförsäkringsförmånerna, exempelvis med tillägg till sjukpenning, arbetsskada eller pension. Alltså inte ta över statens åtagande för förmånerna och dess villkor, men det är vad regeringen nu delvis föreslår. En sådan grundläggande principiell förändring kräver en djupare diskussion som vi gärna medverkar i. För vi är övertygande om att arbetsmarknadens utmaningar bäst hanteras via kollektivavtal, men det bör först ske när coronapandemin har upphört.

Mot denna bakgrund anser Forena att förslagen i promemorian *Vissa undantag från bestämmelserna om karensavdrag* ska avstyrkas. Istället förordar vi att nuvarande undantag för karensavdrag tillämpas så länge coronapandemin pågår och utgör en fara för människors liv och medför en stor belastning på samhällsviktiga funktioner.

Anders Johansson
Förbundsordförande

Håkan Svärdman
Föredragande

Kontaktuppgifter för avsändaren:

Forena
Sturegatan 15
103 54 Stockholm

E-post: hakan.svardman@forena.se